

Ett kollektivhus blir till

Historik, nuläge och ambitioner

2017

Planerat punkthus nära T-bana Hägerstensåsen, Stockholm

(Illustration: Tyréns arkitekter, <https://mitti.se/nyheter/kollektivhus-byggs-hagerstensas-en/>, 2017-04-05)

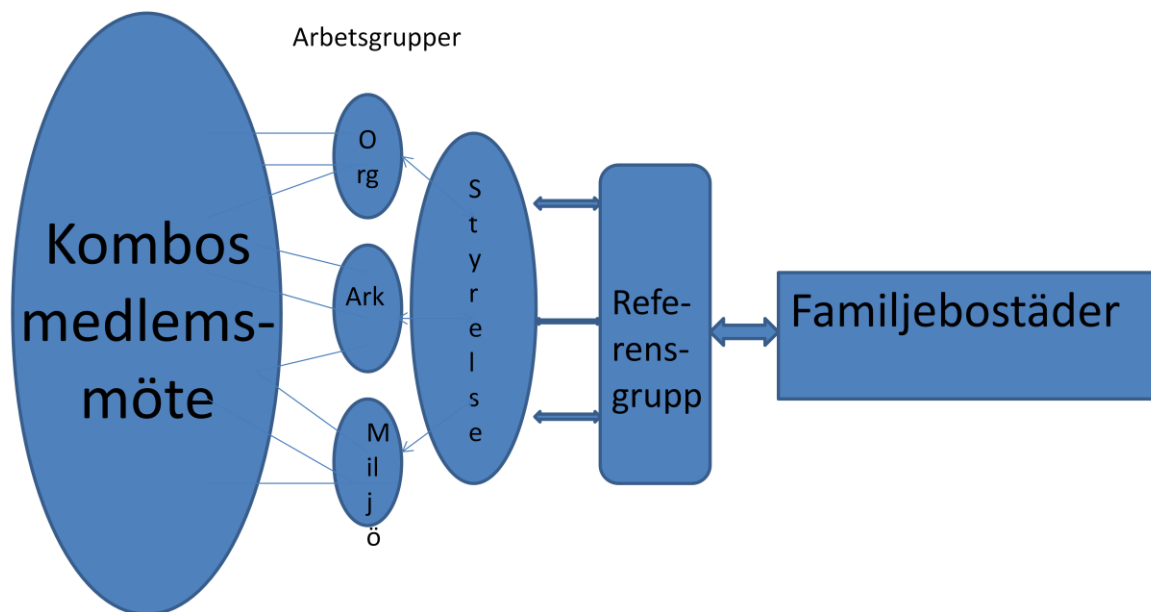

FÖRENINGENS SYFTE OCH MÅL

Kollektivhusföreningen Kombo bildades 2008. Den har sedan dess verkat för att skapa ett nytt kollektivhus i Stockholm. Vi har samarbetat med Boföreningen Framtiden, som hjälpt till med kontakter och bidragit med erfarenheter kring planering och byggande. Vi har också gjort ett antal studiebesök på andra kollektivhus i landet för att bredda vårt kunnande.

Kombo samarbetar sedan många år med Stockholms stads allmännyttiga Familjebostäder. Samarbetet har lett till beslutet att bygga ett kollektivhus nära T-banestationen Hägerstensåsen i södra Stockholm. Det kommer att rymma 33 lägenheter från 1:or till 4:or. Planerad byggstart är december 2017 med inflyttning cirka två år senare.

Medlemmarna i Kombo är med i formandet av husets lägenheter, gemensamma utrymmen och omgivande ytor. Vi tror på att en tät dialog mellan alla parter är en central del för att kunna skapa ett socialt och ekologiskt hållbart, trivsamt kollektivhus. För att organisera samarbetet har Kombo bildat tre arbetsgrupper: organisation och stadgar, funktion och arkitektur samt energi och miljö. Varje grupp har en kontaktperson hos Familjebostäder och/eller entreprenör. Kombo-medlemmar kan anmäla om man vill ingå i någon av arbetsgrupperna för att göra sin röst hörd.

Figur 1. Samverkansmodell för husets utformning

Kollektivhusföreningen Kombo välkomnar alla till gemenskap på jämlik och jämställd grund. Vi vill utvidga gränsen för den egna lägenheten och strävar efter att alla efter förmåga skall bidra med eget arbete i det gemensamma ansvaret för t.ex. matlagning och trappstädning. Vi vill bo med en blandning av människor i ett hus där det är enkelt att välja det miljömässigt bästa alternativet i den egna vardagen.

BOGEMENSKAP I ARBETE

De gemensamma middagarna och arbetsuppgifterna utgör kärnan i samvaron i huset. Därför ska alla medlemmar delta i matlag och städlag några dagar i månaden. Fem dagar i veckan lagar vi mat i det gemensamma storköket. De som för dagen inte lagar mat kan komma till dukat bord. Genom att vi delar på matlagning och diskning minskar eget hushållsarbete och kostnader. Alla får mer resurser över till fritid och social samvaro. Så delar vi obetalt hushållsarbete mer jämlikt och jämställt. Huset ska vara tillgängligt för människor med olika funktionella förutsättningar. Därför arbetar vi för att alla ska kunna bidra efter förmåga.

Medlemsmötet eller av det utsedd arbetsgrupp bestämmer hur ofta och när Kombo har gemensamma middagar samt hur många matlag och städlag som behövs för att verksamheten ska fungera.

Styrelsen förhandlar med Familjebostäder om vilka arbetsuppgifter i skötsel av huset som föreningen åtar sig att ansvara för. Kombo vill t ex sköta de gemensamma ytorna. För det betalar Familjebostäder en ersättning till föreningen att användas för kollektivets gemensamma ändamål. Denna ersättning och andra gemensamma tillgångar förvaltas av utsedd arbetsgrupp. De ekonomiska tillgångar som ägs gemensamt ska placeras i etiska och hållbara alternativ.

Utöver den obligatoriska medverkan i matlagning och städning kommer frivilliga sociala gemenskaper att bildas. I huset är det möjligt att skapa grupper för fest, sång och musik, läsecirklar/bibliotek, trädgård och odling, snickeri, inredning, fysiska aktiviteter, lek och andra kreativa intressen. Externa medlemmar inbjuds att delta i ett öppet och välkomnande kollektiv, vilket ökar gemenskap, engagemang och förståelse inom och utanför huset.

DELAKTIGHET OCH INFLYTANDE

Vi strävar efter allas delaktighet i beslut och i husets praktiska vardag. Jämlikhet och jämställdhet skall vara en självklarhet. Även beslut och handlingar diskuteras normkritiskt. Huset och alla aktiviteter där ska vara tillgängliga för alla oavsett funktionella förutsättningar.

Det kommer finnas både interna och externa medlemmar. Interna medlemmar är boende i kollektivhuset. Alla vuxna boende måste vara medlemmar i föreningen Kombo. Varje intern medlem med kontrakt med Familjebostäder har en röst vid beslut. Barn och ungdomar som bor i huset ska kunna påverka vissa beslut.

Högsta beslutande organ i Kombo är medlemsmötet. Alla interna medlemmar har rösträtt där. Medlemsmötet fastställer stadgar och väljer vid årsmötet en styrelse samt utser ordförande och en ansvarig för föreningens ekonomi bland interna medlemmar. Styrelsen tillsätter funktionärer för andra områden efter behov.

Externa medlemmar kan vara inneboende, matlagare, grannar eller andra intresserade. De externa medlemmarna har rätt att utan rösträtt delta i medlemsmöten.

EKOLOGISK HÅLLBARHET

Ett övergripande mål för boendet i kollektivhuset Kombo är att det ska vara enkelt att välja ekologiskt hållbara alternativ. Genom att de boende samarbetar såväl internt som med boende i närområdet, fastighetsägare och andra aktörer kan en bekväm livsstil uppnås. Samtidigt blir miljöpåverkan lägre än motsvarande konventionellt boende och med ständig strävan mot en mer hållbar livsstil.

Kombo avser att i så hög grad som möjligt köpa och använda miljövänliga material och metoder vid underhåll och reparationer av huset, samt vid inköp av utrustning. Resurser som energi, vatten och förbrukningsvaror hanteras sparsamt och medvetet. Det underlättas av information, tekniska hjälpmedel och innovativa lösningar, såväl låg- som högteknologiska.

Återvinning av avfall är en självklarhet och återanvändande eftersträvas. Genom att dela, byta och äga gemensamt kan de boende sträva mot att leva med en materiell standard som ger allt önskvärt utan att överutnyttja jordens resurser. Samägandet ska vara enkelt och fördelaktigt både ekonomiskt och miljömässigt. Vid gemensamma inköp är miljöpåverkan en viktig aspekt som alltid ska beaktas.

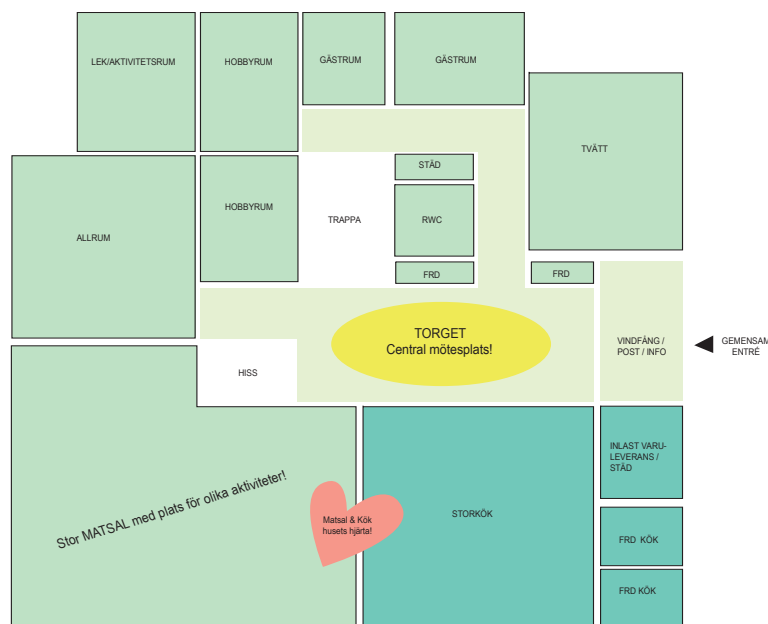
Den gemensamma matlagningen och måltiderna är centrala för de boende i Kombo och de är viktiga ur både socialt och ekologiskt perspektiv. Vi strävar mot att underlätta för så många som möjligt att delta, bland annat genom att tillgodose olika kostönskemål. Maten ska vara näringsrik och tilltalande samt så miljövänlig som möjligt.

Huset är placerat nära kollektivtrafik och cykelbanor. Därför finns det goda möjligheter för de boende i Kombo att välja transportmedel med så liten miljöpåverkan som möjligt. Genom att samarbeta och samäga kan de boende ha tillgång till alla transportmedel de behöver. Med tillgång till exempelvis en modern bilpool, elcyklar och cykelkärror kan de transportera sig och sina tillhörigheter och inköpta varor såväl billigt som miljövänligt. Samtidigt kan behovet av transporter minska genom gemensamma inköp och samarbete för att hantera vardagens utmaningar.

Föreningen strävar efter att kontinuerligt lära sig mer och hålla sig uppdaterade om hur ett hållbart boende kan uppnås. En särskild arbetsgrupp ansvarar för att miljöfrågor alltid finns på agendan. Alla boende bör vara öppna för att testa nya lösningar. Så kan Kombo bli en förebild och inspiration för både de boende själva och för andra.

HUSETS PLANERING OCH UTFORMNING

I ett kollektivhus börjar hemmet direkt innanför porten. Kombos vision om öppenhet, trygghet, mångfald och demokrati avspeglas i en vacker arkitektur. Visuellt kontakt mellan de gemensamma utrymmena skapas genom öppna planlösningar eller glaspartier. Kontakten mellan inne och ute är god. Entrén till huset är tydlig. Inomhustorget fungerar som mötesplats, naturlig för att träffas och växla några ord med grannar. Här finns postfack och anslagstavlor.

Figur 2. Bottenvåning med utrymmen för gemenskap

De gemensamma utrymmena kommer till genom att ytan i varje lägenhet minskas med 10-15 %. De utformas yteffektivt och flexibelt så att rummen kan användas för flera olika aktiviteter. De ska kunna anpassas efter Kombos framtida önskemål och behov.

Ibland måste tillgången till vissa utrymmen begränsas, t ex till kök och verkstäder som kan innehålla farlig utrustning och inte bör vara tillgängliga för barn utan vuxens sällskap.

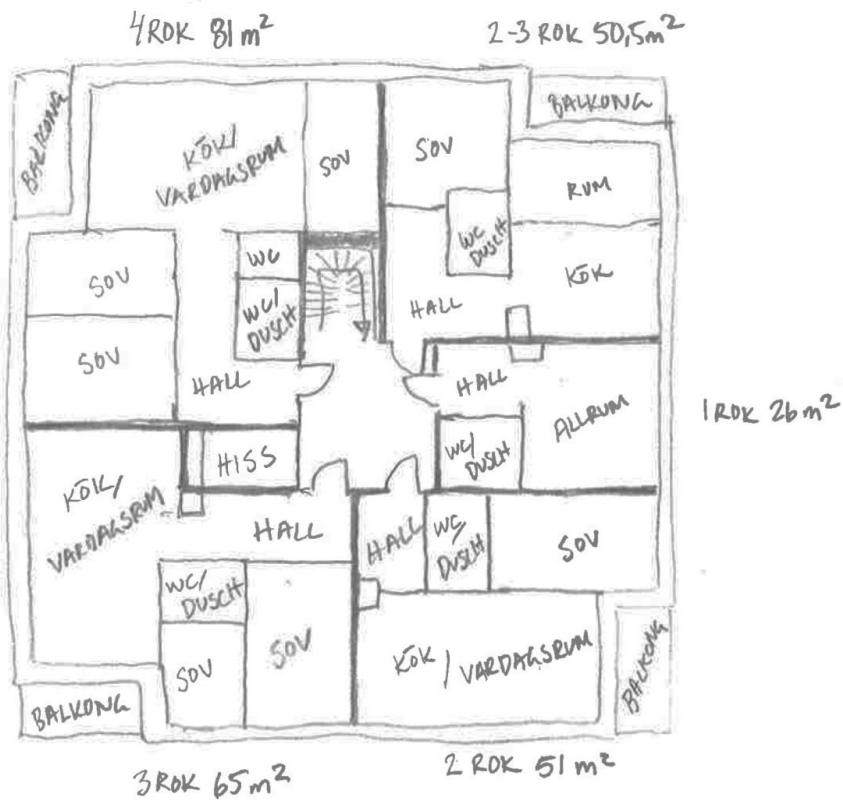
Lägenheterna finns på sex likadana våningsplan samt med tre lägenheter i en takvåning. Alla är fullt utrustade med öppen planlösning för kök och vardagsrum. Badrummen har duschplats i stället för badkar.

Lägenheterna är fördelade på sex likadana våningsplan samt med tre lägenheter i en takvåning. Alla är fullt utrustade med öppen planlösning för kök och vardagsrum. Badrummen har duschplats i stället för badkar. Lägenheterna är av olika storlek, från ettor till fyror, med något fler mindre lägenheter än som finns i vanliga flerbostadshus.

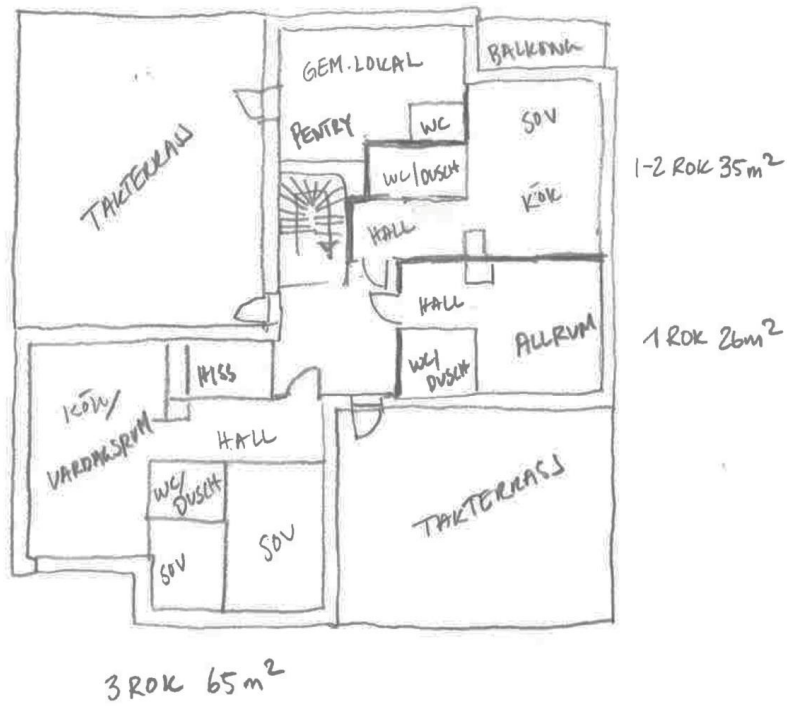
På översta våningen finns två takterrasser för gemensamma måltider och odling. Från den ena terrassen når man en gemensamhetslokal med pentry och toalett för sammanträden, studiecirklar och mindre fester.

I markplanet utanför matsalen och de gemensamma utrymmena finns plats för utomhussamarvaro, t ex grillning och måltider. Här finns platser för lek och fritidsaktiviteter, för blommor och bärbuskar samt kompost.

Parkerings- och angöringsplatser för funktionshindrade finns intill huset liksom plats för avlastning av livsmedelsleveranser till det gemensamma köket.

Figur 3. Ett av sex lägenhetsplan med fem lägenheter

Figur 4. Takvåning med tre lägenheter, gemensamhetslokal och två terrasser

VEM FÅR FLYTTA IN?

Överenskommelsen med Familjebostäder är att Kombo anvisar hyresgäster till Familjebostäder, som håller i prövning och kontraktsskrivning. Kombos kriterier för en hyresgäst är att hen är medlem i Kombo, står i Stockholms Stads bostadskö och har gått studiecirkel i kollektivhusboende. Föreslagna hyresgäster ska också uppfylla alla krav i Familjebostäders regler. Medlemmar i Kombo blir tillfrågade om kontraktsskrivning enbart utifrån medlemskapets längd. Kombo har valt bort ett system som premierar engagemang eller nedlagt arbete i föreningen.

När husets alla lägenheter är uthyrda ska Kombo sköta en egen kö. När en lägenhet blir ledig går förslag om inflyttning till den som står först på tur i medlemskön. För dem som inte blir aktuella för kontraktsskrivning från start kan alltså köplatsen behållas i föreningen eller överföras till Kombos systerförening Boföreningen Framtiden. Den arbetar för fler kollektivhus i Stockholmsområdet. Boende i Kombo kommer inte ingå i Familjebostäders interna byteskö.

Samtal förs med Familjebostäder om att möjliggöra kompisboende och lägenhetskollektiv i huset och att flera personer kan stå på ett kontrakt gemensamt. Kombo kommer inte sätta upp några regler för vilka konstellationer av hyresgäster som får bo i de olika lägenheterna.

Det här dokumentet är en introducerande text om Kollektivhusföreningen Kombo. Det beskriver föreningens verksamhet, mål och visioner och riktar sig till nya medlemmar/intresserade men kan även läsas av andra kollektivhusgrupper, politiker, kommunala tjänstepersoner och allmänheten.

Mer information om Kombos stadgar och verksamhet finns på föreningens hemsida:

<http://kollektivhuskombo.se>